

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Alapítvány: Magyarországi Államok
 Szerkesztés: Magyarországi Államok
 Kiadás: Magyarországi Államok

Felelős szerkesztő:
 Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
 Gáspár József.

Egyeszedmény ára 4 fillér.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275.

A helyzet.

május 6.

Közeledünk tehát komoly válságok felé. A veszedelem nem anynyira az exlex állapot beállta, mint inkább annak következményeiben rejlik. Exlex volt már nálunk is, másutt is és sohasem hallottuk, hogy egy ország miatta romba dől volna.

Az ilyen állapot különben kényszerítő szükséggel hozza a kibontakozást, a válság elintézésével. Ez azonban nem történhetik veszedelmes megrázkódtatás nélkül, mely nálunk is okvetlenül be fog következni.

Az exlex egyébként már csak azért sem fog soká tartani, mert egyrészt — értesülésünk szerint — az ellenzéken mindinkább terjed az a felfogás, hogy az indemnítást nem szabad soká megobstruálni, másrészt pedig a mai napon érkezik Budapestre a király és rendet fog csinálni. Nem ok nélkül mondta egy nagy államférfi királyunkról: „Ő felsége kormányaival nem irigylendő. Husz minisztere van, de ha valami okosat kell cselekedni, személyesen kell azt megcsinálni.”

Szél Kálmán föltétlenül dicsérendő elhatározással nem hagyja ott a helyét a válság idejében, de érthetőnek fogja találni mindenki, ha ez a puritán jellemű államférfi, a ki mindenivel szemben a jogot, a törvényt és az igazságot csakugyan a legnagyobb mérvben alkalmazta, látva azt a sok nehézséget, a melyet épen az ő kormányelnöksége elé gördítenek, elkedvetlenedik és nem vélünk csalódnai, ha azt hisszük, hogy az exlex leküzdése után ugyancsak erős rábeszélésre lesz szükség a legfelsőbb helyről arra, hogy őt a kabinet élén megtartsák. Annyi azonban máris bizonyos, hogy ő felsége, budapesti tartózkodása alatt számos kiváló politikust fog magához idézni, hogy véleményüket meghallgassa.

Látnivaló mindebből, hogy a rendkívül összegabalyodott helyzet tisztázása felé közeledik, ami semmi esetre sem késhet sokáig, megszámlálhatatlan ama életbevágó munka, a mely a mostani helyzetben nem végezhető el és a melynek elmáradása a különben is elszegényedett ország lakosságát még erősebben sújtaná. Itt vannak, hogy a többről

ne is beszéljünk, az állami beruházások, a melyek egyelőre kétszáz millióval vannak előirányozva és a melyek kivételét — ez pedig okvetlenül fellendíti a szinylődő ipart, kereskedelmet — az áldatlan parlamenti harc késlelteti. Nem védekezhetünk és nem felelhetünk azokra az újabb támadásokra, a melyeket osztrák részről újabb ellenünk intéztek, kifogásolván azt, hogy Magyarország a hadsereg számára való ipari szállításoknál megfelelőleg részesedjék és hogy a magyar posta államiságunkat szándékosan sértő módon kiállított címzéseket nem fogad el!

Ezt és hasonlókat mind el kell tűrnünk, mert itt bent az országban egymással meghasonlottunk! Igaz, hogy az ily támadások csak minél több hívót szereznek az Ausztriától való szabadulást követelő közjogi ellenzék táborának, de akkor, midőn az ország tulnyomó többsége a dualizmus mellett foglal állást, ez a zavart az ország belsejében csak növellheti. Miként azonban minden dolognak van vége, ugy ez is véget fog érni és a saját érdekünkben semmi sem óhajtandó inkább, mint

Madarak.

Írta: Kóbor Tamás.

Igazabban azt szeretném címül adni, az írásomnak: a tudós lesben. A Brehm állatok világa című művének ötödik köteté jelent meg Most a Légrádi cégnek ama remek kiadásában, mely a világ tipografiai művészetével szemben is tisztességgel megállná helyét, ez pedig folytatólag a madarakról szól. Már az első madárkötet megjelenésénél kifejtettem, milyen mérhetlen becses a tudomány, még inkább az élet megismerése szempontjából az a módszer, melyet Brehm Alfréd inaugurált s utánna egész serege a tudósoknak adoptált a pusztán anatómiai és természetrajzi leírás és ismertetés helyett az egyes állatok élete módjának a firkészése és ismertetése. Az állatot voltaképen az teszi, ahogyan él, még a szervezete is részben az életmódjának a produktuma. A hal nem azért vízi állat, mert kopoltyuja van, hanem onnan való a kopoltyuja, hogy vízben él. Ez az antitézis foglalhatja az egész darvinizmusnak, a darvinizmus pedig ma sarkköve összes tudományainknak, természetstudományon, fiziológián keresztül a politikáig és szociológiáig.

Megérteni ezt könnyű, elismerni

még könnyebb; jellemezni az egyes állatfajokat az életük módjával. De hogyan ismerni meg ezt az életmódot? Különösen a madárét, mely éppenséggel nem ül nyugodtan a szemlélőnek, mint az ember a fotografos gépnek. Meglesni a remete baglyot rengetegek legsötétebb zugáiban. Ki képes erre? Kergetni a vándorló madarat két világrészen keresztül, apró fajok százának, ezerjének kikutatni a földrajzi elterjedését, látni és megismerni őket a huzás, a fészekrakás, a szerelem, a költés, az öregedés, a fióknevelés idejében — melyik türelem nem rokkant bele?

Nem lapozhat senki ez újabb Brehm kötetben (helyesebben Brehm nyomán készült Chernel István-féle kötetben.) — hogy a legnagyobb tisztelettel és esodálattal ne adóznék az állatvilág kutatóinak. Könnyű annak, a ki az északi sarkra törekszik — vagy előbbre jut, vagy befagy — hazaérkezni, vagy ott hagyja fogát, vállalkozása merész, de helyzete a milyen válságos, annyira egyszerű is. Könnyű a Kolumbusz Kristófoknak új világrészeket, a Stanleyeknek fekete országrészeket átkutatni: az... objektumuk egy helyben marad és csak az a kérdés ők hogyan tudnak mozogni. De tessék valamelyik kis trógiót kiismerni Dél-Afrika belsejében és Abessziniában,

Amerikában megállapítani, itt milyen, ott meg amolyan. Pusztán megfigyeléssel megállapítani ennek a kis madárnak a fiziológiai karakterjét. Törni magát a rengetegeken, üldözni őt a levegőben, megtudni mit eszik, ráakadni a fészekére, hogy az milyen, megállapítani a fészek alját, milyen a tojása, hány tojást rak, mennyi ideig tart a költése? Ha egyetlen fajtája volna a feladat akkor is szédítő, de hány szárnyas teremtese van ennek a mi világunknak!

Bizony nem szoba-tudomány ez! S rég letűnt az ideje annak, hogy a zoológus a kitömött példányokon szerzi be a tudományát. Aki nem maga nézett utánna annak, a mit másoktól tanult, az nem zoológus. Különösen nem ornithológus. A német professzor, pápaszemmel az orrán, zöld botanizáló dobozzal a nyakán ma már csak operette figura. A mai természettudós ereiben a vadász és a condottieri vére esörgedezzen s a misszionárius rajongása töltse el. Apró madarak megismerése: a legkeményebb férfiak való földadat.

Bámulatos, hogy micsoda hősök élnek manapság, a kik soha esatát nem nyertek, mégis a Hunyadiak, a Kinizsiek és a Dugovics Tituszok fajtájából valók. Erről még nem igen esik szó a mi iskolánkban, mi még ott tartunk, hogy bá-

az, hogy a normális viszonyok ismét mipél előbb helyreálljanak. A hét végén, Ő felsége Budapesten tartózkodása alatt ebben az irányban mindenesetre megtörténnek a döntő lépések.

A zirczi mandátum. A zirczi választókerületben a tavalyi időközi választáson Udvardy Ferenc néppárti jelöltet választották meg. Ellenfele Huszkár Dénes szabadelpárti jelölt hívei a választást megpecsételték etetés-ítat s miatt. A Kuria tegnap már másodikban foglalkozott ezzel az ügygel tegnapi ülésében, de ítéletének kihirdetését e hó 12-ére, kedden déli 12 órára tűzte ki.

A finnek beolvasztása.

— május 6

Gyász borult északi derék testvéreinknek a finnekre — erre a művelt, szorgalmas, szívós népfajra, melynek eddigi nemzeti önállóságát, alkotmányát a cár a pánszlávok unszolására egy tollvonással eltörülte. Hogy — mint ukázában mondja — „beolvasza teljesen birodalmába.” S mert az alkotmányos önállóságukra feltékeny finnek ez ellen felszóltak, kegyetlen diktaturát mért rájuk.

Valóságos rémuralom alatt nyög immár az ezer tó országa!

Finnország kormányzója belátása és tetszése szerint rendelkezik minden felett. Lapokat függeszt föl, szüntet meg, intézeteket, gyárakat, üzleteket, intézményeket szüntet meg, embereket száműz, becsukat s hogy ez nem csak pusztá fenyegetés, mutatják a könyörtelen elfogatások, az éjjeli házmotozások.

Pedig ez a nép a cár leghűbb népe volt. A finn ezredek és tisztjeik, a finn tábornoki kar megbízhatósága védte meg az előbbi cárokat a nihilisták ellen. A finnek Puhakka nevű híres paraszt költője — egykori orsz. képviselő — egy 1848-ban írt versében, tehát akkor, mi-

kor Közép Európán végig zugott a forradalmi eszme viharja, így szól népéhez:

Nem tagadjuk meg a császárt,
Nem kergetjük el a kormányt;
Legyen béke mi hazánkban,
Áldott összhang Finnországban.

A mi finn testvéreink oly szeretettel csüggnek rajtuk, irodalmunkból mindent — az mi jobb — átültetnek nyelvükre s még parasztságuk is (mely közt egyetlen egy irni, olvasni nem tudó nincsen) ösmeri nagy költőinket s államférfiainkat. — Hálátlanság volna tőlünk ezekben a nehéz napokban róluk részvételt, szeretettel meg nem emlékeznünk.

Ők soha szabadságukkal vissza nem éltek, csak arra használták fel, hogy nemzeti létüket erősítsék, mégis ilyen ádáz módon sujtja őket a sors.

S reméljük egyszermind, hogy az irgalmatlan abszolutizmus se fog ki a finnek szívósságán és kitartásán.

Nyelvétől és nemzeti műveltségétől ezt a népet, mely magasabb fokon áll, mint az orosz — sohse fogják megfosztani.

ORSZAGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, május 5.

A képviselőházban ma teljes volt az unalom. Még a karzat érdeklődése is megesőkent.

A jegyzőkönyv hitelesítése előtt Ugron Gábor megjegyzése keltett némi mozgást, aztán üres ház előtt Várady Károly, Benedek János és Endrey Gyula csépték a miniszterelnöki jelentést. Endrey aztán azzal akart derűsre és így érdeklődésre szert tenni, hogy a miniszterelnököt képviselőtársának és volt miniszterelnöknek szólította, de miután utóbb ez sem hatott, lassanként megfélekedett

torságot, vitéséget csak a katonákon mutatunk a gyerekeknek, holott ma ezek a férfierények a tudósokba költöztek s ott fejlődnek páratlan tökéletességre.

S milyen érdekes, milyen tanulságos e férfias kitartás gyümölcse, a madarak százainak az életleírása! Megelevenedik előtte az őserdő, a pampák, a prairiek pusztaságaiban csattognak a szárnyak, sziklás odvakban hallik a különféle madárhang. Játék és csata, szerelem és halál száz változatban, belső összefüggésben a környező természettel. A tudomány költészeté ihletődik s a leírásból régegy lesz. Mennyi érdekes megkapó dráma pörög le Chernel vaskos kötetében! S milyen szívesen és ékes-szóloán, milyen megkapó elevenséggel és jellegzetességgel tudja élénk varázsolni! Könnyű olvasmány és súlyos tanulság — valóban, egy nemzet kulturája nagyon is fogyatékos az ilyen munka nélkül.

Brehm óta a madarak életének az ismerete nagyon haladt. A kutatók százai hordták össze újabb megfigyeléseiket amelyek sokrészben ellentmondanak egymásnak is, az öreg Brehmnek is. De bármilyen becses és tökéletesebb az újabb kutatók munkája, szinte megdöbbentő, mennyire megmaradt gigászi jelentőségében alapjául a mai tudománynak mindaz amit Brehm Alfréd maga hordott össze és állapított meg. Az ő ismereteiből indul ki mindegyik s az ő tanulságaihoz

tér vissza valamennyi. Soha irodalmi munkán annyit nem változtattak és soha irodalmi munka annyira változatlan jelentőségben nem maradt meg, mint Brehmnek ez a csodálatos alapvető nagy enciklopédiája. Sem a szempontjain, sem a konklúzióknak nem kell változtatni, legföllebb az adatain. Ez a nagy tudós mesés intuícióval is dolgozott. Megöregedett munkája de sem meghalni, sem elavulni nem fog soha.

Ezt ismerték el a magyar kiadás kitűnő rendezői, akik át tudták ültetni Brehmet a magyar irodalomba és a tudomány mai nivójára, úgy, megtartottak mindent, ami Brehm és át tudták alakítani a maguk modern és teljesebb tudományukká, anélkül hogy elvetették volna az eredeti munka jellegét. Nagy értékű ez a magyar természettudományra: a maga fejlettséget tudja demonstrálni a német munkán. S hatása a közművelődésre ugyancsak jelentékeny: ez a diszmű, mely szemnek, művészi érzéknek több mint kellemes, egyszermind a leg-szórakoztatóbb olvasmány is. Megismerünk általa néhány magyar írásművészt, akiket eddig csak tudósoknak tartottunk s akiknek színes stílusa és erős magyarsága több hivat szerez a tudományos érdeklődésnek, mint a tudományos akadémia összes kiadásai.

róla és miniszterelnököt mondott ismét képviselő helyett.

A karzaton ma a szerb külügyminiszter is megjelent a szerb konzullal és rövid ideig hallgatta a vitát.

A folyosók ma esendesekek voltak, a kapacitáció megszűnt és hire járt, hogy a függetlenségipárt a király megérkezésében bizik. Ha megjő a felség, egy-két botrányos ülést akarnak megcsinálni, hogy így felkeltsék a legfelsőbb körök figyelmét a parlamenti harcra és a szélbalkövetelményeire.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán, Lukács László, Cseh Ervin, báró Fejérváry Géza.

Elnök megnyitja az ülést.

Szöts Pál jegyző felolvassa a tegnapi jegyzőkönyvet.

Ugron Gábor kifogásolja, hogy a jegyzőkönyv papírszeletekből van összeállítva. Így kétségbevonható a hitelessége a jegyzőkönyvnek. Arra kéri az elnököt, hogy egy papirosra irattassa a jegyzőkönyvet.

Elnök kijelenti, hogy ez a jegyzőkönyv csak impurum és azt az irodában letisztazzák. A mai rendszer évtizedes szokáson alapul.

Ezután hitelesítik a jegyzőkönyvet.

Elnök jelenti, hogy Lovász Márton sürgős interpellációt jelentett be a szaloniki flotta demonstráció tárgyában. Az ülés végén fogja előterjeszteni.

A jelentés.

Várady Károly a miniszterelnök jelentése ellen foglal állást és miniszterelnököt — folyton exlexminiszterelnöknek mondja, de beszédét nem hallgatják és végre is leül.

Benedek János szintén törvénytelennek tartja a jelentést és az államszámvevőszék jelentését is törvénytelennek tartja. A jelentést a miniszterelnök tegnapi módosítása ellenére is tárgyalni kell.

Széll Kálmán miniszterelnök: Nincs is indítvány!

Polonyi Géza: Vonja hát vissza!

Széll Kálmán miniszterelnök tagadólag int.

Polonyi Géza: Miért ragaszkodik a miniszterséghez?

Széll Kálmán miniszterelnök: Ezt maga sem hiszi, én sem hiszem!

Polonyi Géza: Hát mondjon le!

Benedek János nem tartja Széll alkotmányos miniszternek, hanem automata miniszternek. Ebbe az automata gépbe beledobnak egy kétfejű sast, egy Szenistván rendet és kijön egy felelős magyar miniszterelnök. (Derűtség a szélbalon.) De van szerinte a kormánynak nem automatikus intézkedése is. Így az állami tisztviselők adóját május elsején a tisztviselők megkérdezése nélkül levonták. Ez szerinte törvénytelen. A jelentés visszaadását kívánja.

Endrey Gyula: T. Ház!

Széll Kálmán min. elnök: Már szólt hozzá!

Endrey Gyula: Téved tisztelt képviselőtársam, én nem szóltam hozzá. (Derűtség.) A mikor tisztelt képviselőtársam, a volt alkotmányos miniszterelnök Széll Kálmán miniszterelnökké lett. (Derűtség a szélbalon.) bejelentette azt a család eseményt, hogy hármas ikergyermeke született: a jog, törvény és igazság. Es ime most súlyos családi gyász érte. A törvény kiszemvedett (és a másik két gyermeke agóniában szenved. — Azt mondja ezután, hogy ez nem személyi.

harc, ők elvekért és nem személyek ellen harcolnak, ők tisztelik, becsülik, sőt szeretik egyéni tulajdonáért Széll Kálmánt Sajnálja, hogy belement Széll az exlexbe de többé alkotmányos miniszterelnöknek nem ismerik el és nem is maradhat miniszterelnök később sem. — Hivatkozik Hieronymi Károlynak egy négy év előtti beszédére a melyben az exlex ellen tiltakozott. Csodálja, hogy még négy év előtt kivonult a szabadelpártból a szellemi és vagyoni arisztokrácia, és most nem lep ki. A Tisza lexsel foglalkozik ezután és a mostani jelentést hasonlónak tartja. Hieronymivel foglalkozik újból és idézik azon kijelentését, hogy törvénytelen időben adót szedni nem lehet, nem csak nem szabad, de nem is lehet (Nagy zaj a szélbalon.)

Polonyi Géza: A Széll huszárok fizetnek! (Zaj.)

Andrey vádolja a kormányt, hogy törvénytelenül szed adót és azzal vádolja hogy Ausztriában a magyar ujoncokat is sorozzák. Egy Barabás Bélához intézett levelezőlapot mutat be, a melyen jelentik hogy két ujoncot besorozták. Ausztriában (Nagy zaj a szélbalon.)

Interpelláció.

Az ülés végén báró **Fejérvary** válaszolt Várady minapi interpellációjára az egy évi önkéntességi jog tárgyában. A válasz felett név szerint szavaznak.

Lovászy sürgős interpellációja.

Lovászy Márton végül sürgős interpellációt intéz a miniszterelnökhöz, kérdezvén igaz-e, hogy osztrák és magyar hadihajók vannak Szalonikiben? Mi a célja ennek? És nem lesz-e demonstrációnak konfliktus a vége?

A fagy figyelése.

— május 6.

A lapunk ápril. 23-iki számában megjelent Védekezés a fagy ellen című cikkben említettem a fagy ellen védekezők azon mulasztását, hogy a talaj hőszugárzása folytán alulról és a hidegebb ennél fogva nehezebb légrétegek leszállása következtében felülről, tehát két oldalról fenyegető veszedelem közelgését csupán egy hőmérővel ellenőrzik. Említettem azt is, hogy ez a hőmérő is olyan helytelenül van elhelyezve, hogy az alulról fenyegető veszedelem felől talán soha sem tájékozódhat a védekező, a felső veszedelem ellen is csak akkor, amikor már késő.

Ez alkalommal egy egyszerű berendezéssel óhajtom megismertetni az érdekelteket, amelyet mindenki olcsón és könnyen összeállíthat és a májusban esetleg még beköszöntő fagyok elleni védekezés alkalmával, a siker biztosítása érdekében felhasználhat, ha a szükséges hőmérőket hamarosan beszerzi.

Ezen hőmérők közül csak az egyik közönséges, ámde finomabb kivitelű higanyos hőmérő, a másik pedig minimum-hőmérő. Tudvalevőleg a minimum hőmérőről a csekélyebb hőfokot még azután is le lehet olvasni, amikor a csövében levő borszesz vagy krevsot a levegő mérőszékletének emelkedése folytán szintén

emelkedett. A két hőmérőt úgy kell megválasztani, hogy egymás mellett felfüggesztve ugyanazon hőfokot mutassák.

A fagy elleni védekezés alkalmával a következőleg járjunk el:

Ha a talaj nem sík, hanem dombos, akkor a közönséges hőmérőt a legmélyebb ponton, lehetőleg a talaj színe felett helyezük el, pl. egy karó alsó felébe vert szegre függesztjük. A földet természetesen ne érje a hőmérő.

Ezzel ellentétben a minimum hőmérőt a talaj legmagasabb pontja felett 8-10 méter magasságban célszerű elhelyezni. E végett egy megfelelő hosszúságú léce vagy karó egyik végébe lyukat furva, ezen a hőmérőre kötött zsinógot át kell húzni, a léce, illetve karó másik végét azután a földbe ásatva a hőmérőt a zsinógnál fogva fel lehet húzni a magasba. Valahányszor a védekező szükségesnek találja, hogy a hőmérőt megtekintse, a zsinógnál fogva szépen leereszti és figyelembe nem véve azt, hogy a csövében levő folyadékcszal csusza mennyit mutat, azt a fokot olvassa le, amelynél a csövben levő kis peckett találja. Ez a fok a magasban uralgó mérséklet valódi foka.

A hő sugárzás okozta lehülés figyelésére is alkalmasabb lenne minimum-hőmérőt használni, de ez már a kényelem dolga. A ki nem restel a földrehasalni, mert felemelni nem szabad a hőmérőt! — az megelégedhetik közönséges hőmérővel is.

Sík területen a közönséges hőmérőt annak a lécenek a tövére lehet akasztani amelyiken a minimum-hőmérő függ.

0.

KÖZIGAZGATÁS.

× **Debrecen a múlt hónapban.** Debrecen város közigazgatási bizottsága tegnap délután ülést tartott, melyen az egyes szakeladók terjesztették elő a múlt április hónapra vonatkozó jelentéseiket, melyek szerint az egészségügyi viszonyok április hónapban kedvezőlenebbek voltak, mint az azt megelőző hónapban. Heveny ragályos betegségek közül különösen a kanyaró dühöngött. A járvány tovább terjedésének megakadályozása végett minden intézkedést megtettek. — Debrecenben az elmúlt hónapban 108 fi és 95 nő született, összesen tehát 203. Meghalt 84 fi, 95 nő. A szaporodás e szerint 26. Házasságra 31 pár lépett ez idő alatt. Faust Elek királyi pénzügyigazgató jelentése szerint az elmúlt hónapban a következő adóbefizetések történtek: Egyenes adóban befolyt 46,425 korona 82 fillér, hadmentességi díjban 409 korona 16 fillér. Bélyegjövedékben befolyt 36,707 kor. 83 fillér. Jogilletékben 38,218 kor. 47 fillér. Díjjövedékben 978 kor. 87 fillér. Dohányjövedékben 122,067 kor. 13 fill. Kovács József polgármester jelentése szerint a múlt hóban a rendőrség letartóztatott gyilkossági kísérletért 2 egyént, lopásért 3, rendőri kihágásért 338 egyént. A városról eltoloncoltatott 37, áttoloncoltatott 59 egyént. — A rendőrkapitány mint első ipari hatóság 35 egyént látott el munkakönyvvel. A katonai létszám az elmúlt hónapban, beleértve a

közös hadsereget és a honvédséget 2240 emberből állott. A lakosság által az elmúlt évben állami adóban befizettetett 26.988 korona 87 fillér.

× **Az egészségügyi bizottság** Kovács József polgármester elnöklete alatt ma délután 4 órakor ülést tart, a melyen a bizottság javaslatot fog tenni a Nagy Gábor elhalálozásával megüresedett köz-kórházi ellenőri állás betöltését illetőleg is. Ugyanis a még mindég hatályban levő 1876-iki XIV. t. e. 66 szakasza értelmében az ellenőri állásra pályázottak közül az egészségügyi bizottság is jelöl kinevezésre. Tekintettel arra, hogy jelen esetben ez állásra többen pályáztak a bizottság, — mint személyes kérdésben mindenkor, — titkosszavazás útján fog kinevezésre ajánlani a polgármesternek az erre érdemesek közül.

× **Számonkérőszék a megyénél.** Hajdúvármegye hivatalaiban nagy volt az utóbbi napokban a sürgés-forgás. Lázás munkát fejtettek ki a tisztviselők, hogy az e hónap 8-án Puky Gyula főispán elnöklete alatt tartandó számonkérő szék rendben találja a hivatalok ügyforgalmát. Az új eljárás értelmében a hivatalok tegnap már be is terjesztették jelentéseiket a holnaputáni összeülő számonkérőszék elé.

× **A kórházi bizottság** e hónap 9-én, szombaton délután ülést tart, melyen folyó ügyeket fognak tárgyalni.

Agról-ágra.

A szökés párosan.

Hiába, május a szerelem hónapja! És a szerelmet megtermeszi a legridegebb fiskális keblében is. A szerelmes ember pedig nem igen nézi van-e szíve választottjának vagyona nines-e úgy a mint belé szeretett abban a kis babos ruhácskában, abban a selymes kis papucsokban avagy tán mezteláb is; elszökteti egy kicsiny kis falu alacsony gunyhójába, távol a város zajától, hogy egyedül neki élhessen, vele — boldogságával, szerette kis pástrolánykával,

Amor istenke de nagy is a te hatalmad!

A pörös akták között is az ártatlan leányka édes bájos arcát látta a fiskális ur; ha a bélyeget nyalta azt hitte a szentem kis galambom ajka ragad az övéhez és a csirke pörökből a gerlice bugását hallotta ki!

Hogy látta meg, hol látta először, tudta-e, kicsoda a kis paraszt leányka? Ne keressük szerelmetes olvasóim, Örvendezzünk a szerelem nagy hatalmának és a szökevények boldogságának, —

Az már aztán csak jelentéktelen mellékkörülmény, hogy a megszöktetett kisleány egyetlen leánya egy száz lánca földes tanyai gazdának,

Száz lánca föld! Jó zsiros, fekete föld!

De nem erről van szó, hanem arról van szó, hogy a leányka szép is, fiatal is és lánggra gyújtotta a fiskális szívet,

Hogy mért kellett megszökni? Hát Páris nem szöktette meg Helenát? Pedig azok nagyobb kapacitások voltak, mint egy szerény fiskális és egy száz láncai paraszt leánya.

Mihalovits J. gyógyszerháza a „Kigyóhoz“ Debreczen, főtéren, a városházzal szemben

Ajánlja a teljesen fémmentes s kiváló jóhatású — **MOLLITERGIN** — arcz s kézbőrönomító szépítő szerét, mely folyadék amíg ártalma lanságra nézve teljesen egyezik a vaselin s glicerinnel, hatására nézve azokat jóval felülmúlja. Hatása gyors és biztos! — A szélkifujta arczot vagy kezét a legrövidebb idő alatt fehérré, puhává s üdévé teszi, a poudert alá is igen ajánlható. Mint bőrápoló szer páratlan. — Egy üveg „MOLLITERGIN“ ára 1 kor.

De meg aztán a nóta is azt bizonyítja, hogy:

Szerető pár előtt
Utat egyenget a magas Ég!

Már pedig ha a magas Ég egyengeti a szökésben utazó szerető pár útját, akkor és legkivált így illatos májusi időben legbiztosabb szer arra, hogy mennyországba jussunk, a szökés!

Egyébként legyenek nyugodtak olvasóink és olvasónőink, az ifju pár vissza fog térni a városba és a fiskálisnak az elmakacsolt kliensei sem rövidülnek meg, lesz ok, még pedig nyomós ok arra, hogy az igazolásoknak a bíróság helyt adjon,

H I R E K.

N a p l ó.

Iparmúzeum nyitva minden vasárnap és ünnepe napon d. e. 9—12-ig.

Május 6, A községi iskolaszék ülése délután 5 órakor,

Május 6, Az egészségügyi bizottság ülése délután 4 órakor,

Május 11, Hajdúvármegye közigazgatási bizottságának ülése délelőtt 9 órakor,

Május 11, Utolsó előadás a színházban,

Május 12—13, A nőegylet műkedvelő előadásai

Május 13, Hajdúvármegye állandó választmányi ülése d. e. 9 órakor,

Május 15, A vármegye tavaszi közgyűlése

Május 18, Polgármesterek országos gyűlése,

Május 21—22, Országos ifjúsági tornaverseny,

Május 22, A város Rákóczi-ünnep,

Üdvözet a bérlőknek.

május 6.

A színházi rovatból ez a pár sor irás önkéntelenül átkivánczolt ide a napi hírek élére.

Mivel hogy arról zeng az ének, hogy öt nap múlva véget ér, a színházi évad, mindössze még öt bérlétszám van hátra és a színlapon mégis az a gyöngéd figyelmeztetés olvasható, hogy a t. *bérlők fizessék be a hátralékos bérlétszámot!*

Uram fia! ez már csak nem a színházi rovatba való! Szinte dörzsöli az ember a szemét és megcsipi az oldalbordáját (ha van), hogy nem álmodik-e? A híres, gazdag Debrecenben 175 bérlétszám lejátszása után még akadnak színházi bérlők, a kik az *előre járó* bérlétpénzt nem fizették meg!

Hiszen a bérlét két részletben fizetendő: az első részlet 1902. október 1-én, a második 1903. január 1-én volt esedékes. Ha közönséges adófizető halandó annyi ideig adós marad, az ügyvédeknek és végrehajtónak pezsgőre, osztrigára, tengeri rákra is bőven telik. De a páholybérlő, az más!

Ezelőtt 12 esztendővel, emlékszem, beállított egy civis asszony Leszkay színiigazgató színházi fülkéjébe s egy kis zsebkendő csücskéből csak rakta ki a százásokat a gömbölyü Satyó elé. Az igazgató szabadkozott, hogy csak a bérlét első fele fizetendő előre, a második

majd három hónap múlva. De a bekötött fejü jó asszony azt felelte, hogy *ő bizony nem őrzi a más pénzét!*

Es ime most úgy fordult a sor a civis-világvárosban, hogy a színlap nyilvános intőcédulává alakul és a mily ököl nagyságu betűk hirdetik Pálmay Ilka bucsufelléptét, szakasztott akkora ököl nagyságu betűk pellengérezik ki a fizetni nem akaró bérlőket.

Általában nem tartjuk helyesnek, hogy a színlapon ilyesmit üzentessen az igazgató a közönségnek. De ha akad színházi bérlő, aki az évad végén is adós még az évad elején esedékessé vált színházi bérlétpénzzel, akkor az igazgató nem tehet mást, sőt jól is teszi, ha színlapon hozza nyilvánosságra ezt a furcsaságot.

De hát mit szól ehhez a színházi bizottság? Tudtunkkal az A. B. C. bérlétre 20—30 olyan előkelő család jelentkezik, a ki soha sem juthat bérléthez, mert minden páholy ősi jusson le van foglalva.

A mikor azonban ilyen intéseket olvas az ember a színlapon, kifakad az igazság: nem kellene-e némely ősiséget lefoglalni pontosabban fizető színházi bérlők részére?

* **A kerületi tornaverseny** sajtó ügyosztálya Kardos Albert dr. elnöklete alatt holnap csütörtökön délután 4 órakor a városházán ülést tart, a melyen a versenyek érdekében a teendőket fogják egymás között megbeszélni. Itt jegyezzük meg azt is, hogy a tornaverseny iránt érdeklődőknek minden tekintetben felvilágosítással szolgál Dóczy Imre középiskolai felügyelő. (Főiskola.)

* **Dr. Pröhle Vilmos az akadémiában.** Dr. Pröhle Vilmos bizonyára még jó emlékezetében van a debreceni közönségnek, a mely a télen a Csokonai-kör egyik felolvasó ülésén élvezettel hallgatta *Baskiriáról* szóló uti emlékeit. A fiatal tudós most az akadémiában tartott mint vendég felolvasást *Baskir nyelvtanulmányok* címen. Örvendünk a sokat tanult ifju tudós e szép sikerének.

* **Ürköcsisok versenye.** A debreceni ürköcsisok egylete, — mint ezt már jeleztük, — versenypályát épített, melynek munkálatait a napokban fejezik be. Az immáron több mint 100 tagból álló egyesület elnöke Csáky Adorján gróf és alnöke Vecsey Viktor mindent elkövetnek, hogy ezen uri egyesület az előkelő társadalmi élet egyik fontos tényezőjévé váljék s már most erősen buzgólkodnak az első ürköcsis-verseny tervezetén. Kétségtelen, hogy az első kocsiversenyt még szeptember hó első felében megfogják tartani az új versenypályán, mely iránt előkelő sportkörökben már is nagy az érdeklődés.

* **Debreceniek a Székelyföldön.** A debreceni gazdasági egyesület kezdeményezésére városunkból számosan fognak társaskirándulást rendezni a nyár folyamán a Székelyföldre. Tegnapi ebéden a tárgyalóban H. M. Vásárhely kereskedelmi és iparkamarája nevében egy megleghangu átirat érkezett, a melyben örömmel üdvözlök a debreceni kirándulók vállalkozását s a kamara felajánlja szolgálatait

a kirándulás műsorozatának, tervezetének kidolgozására. A kiránduláson részt vehet a közönség köréből bárki s a 8 napig tartó utazás költségei nagyon mérsékelt módon lesznek megállapítva.

* **A helyi ipar védelme.** A b. ujjvárosi testület elhatározta, hogy a b. ujjvárosi hetivásárokon csak helyi iparosok árulhatnak s idegen iparosokat nem enged a vásár területére. — Ezt a határozatát tegnap terjesztette be a vármegyéhez, mely legközelebbi közgyűléseken fog valószínűleg jóváhagyólag fog dönteni ebben a kérdésben.

* **Kivándorlás Romániába.** Eddig, a kik Romániába és Szerbiába akartak kivándorolni csak a határszélig kaptak utlevelet, a melyet a határszéli hatóságnál jelentkezés után kieseréltek. A miniszter tegnap leérkezett rendeletében tudatja, hogy ezután az utleveleket a végélig állítják ki s a határszéli hatóságok csak az ellenőrzést gyakorolják a Romániába és Szerbiába kivándorlókkal szemben.

* **Köszönetnyilvánítás.** Tek. Handtel Vilmos alf. tak. pénzt. igazgató ur fia esküvője alkalmából ezen örömnapi emlékére 200 koronás alapítványt tett az ág. hitv. ev. egyháznál templom-építési alapra Fogadja ezen vallásos érzületről tanuskodó alapítványért hálás köszönetünket. Debrecen 1903. május 5. Materny Lajos főesperes-lelkész.

* **Antos Gyula levele.** 1901 év nyarán rendkívül érdeklődés között tárgyalta a debreceni esküdtszék a földesi anyagiilkos. Antos Gyula bűnperét. A fiatal parasztlégény szerett egy leányt, s amikor édesanyja ellene szegült házasságának, megtagadva az anya és fiu közötti szent köteléket három revolverlővéssel meggyilkolta ősz édesanyját. — A vérlázító büntény körülményei oly terhelők voltak vádlottra nézve, hogy maguk a jogászberek is bizonyosra vették a halálos ítéletet. — Azonban az akasztófától megmenekült Antos Gyula, a kir. törvényszék életfogytiglani, a kir. Kuria pedig végérvényesen 14 évi fegyházzal sújtotta a gyilkos legényt.

Harmadik éve már, hogy Antos Gyula az illavai fegyház dohos levegőjét szívja, s a börtön esendes magánya az emésztő lelkiismeret furdalás, az elkövetett bűnnek sötét árnya megtörték a vad legényt.

Antos Gyula ki a legnagyobb kegyetlenséggel gyilkolta meg édesanyját összerugdálva az élettelen testet, — most sirva kívánczok édes atyja után.

Dr. Kardos Samu ügyvéd urhoz intézte levelét, ki annak idején sikerrel vetette latba nagy tudását a gyilkos legény érdekében. A rendkívül érdekes levél következőkép hangzik:

Tekintetes Ügyvéd Ur! — Tisztelettel felkérem soraimban, legyen szives értesíteni atyámnak mostani sorsa felől. Nagyon szeretném tudni, hogy életben megvan-e még, Énnekem azonban nagyon fáj az, hogy a bátyám végett ő velem nem értekezhetek. Különösen nehezemre esik, amidőn egy Istenhozzája nélkül kell végbucsut vennem jó öreg atyámtól, kit életben már többé aigha láthatok, kihez minden gondolatom, feledhetlen emlékem fűz. Mert én szeretem őt, s tudom, jól tudom, hogy ő sem feledhet el engem soha. Mindezekben tisztelettel felkérem a tekintetes ügyvéd urat, legyen szives alkalmilag őszinte tiszteletemet atyámhoz juttatni, s engemet a történetekről mihamarabb értesíteni. Én hála Istennek egészen séges vagyok, a tekintetes ügyvéd urnak is jó egészséget kívánok. Ezzel bezárom

soraimat, s magamat szives jóindulatába ajánlva maradok mély tisztelettel Antos Mogyorósi Gyula, 4227 fejszámú fegyenc.

* **Halálozások.** A tegnapi nap folyamán elhaltak: Szigyártó János ev. ref. 3 éves, Boros Erzsébet gör. kath. 8 hónapos, Kónya Szabó Sándor ev. ref. 8 hónapos, Diószegi Kálmán ev. ref. 7 hónapos, Czabán István róm. kath. 10 hónapos.

* **Feloldott zárlat.** Debrecen város V-ik állategészségügyi kerülete a lovak között felmerült állatbetegség miatt zárlat alá volt helyezve. Miután azonban az állatjárvány május 4 ikére megszűnt, a zárlat alól feloldották s erről tegnap értesítették a hatóságokat.

* **Keleti tengeri fürdő forgalom.** A m. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesülés szerint annak központi városi menetjegyirodája (Budapest IV. vigadó tér 1. szám.) f. évi június hó 1-étől kezdve közvetlen menetjegyeket fog kiszolgáltatni és a podgyászt is közvetlenül felvenni, a keleti tenger következő fürdőhelyeire, é. p. Ahlbeck, Bansin, Bansin, Binz, Crampass-Sassniz, Góhrev Hering-sdorff, Misdroy, Sassnitz Hafen, Sellin, Swinemünde és Swinemünde Bad.

Az utipodgyász az említett menetjegy irodán kívül még Budapest keleti p. u. és nyugoti p. u. állomáson is közvetlenül feladható, jegyek azonban ott nem kaphatók:

* **Gáspár Péter utazik.** Meglehetősen nagy és ravasz multtal rendelkezik Gáspár Péter, ki a debreceni fiatalabb zsebmetsző nemzedék egyik legtevékenyebb tagja. Hogy nem helyi nagyság legjobban mutatja az, hogy nagyobb vidéki városokba is el-elrándul működni. — A szegedi kir. ügyészség értesülve arról, hogy Gáspár Péter ifjúr jelenleg a debreceni rendőrség börtönében pihen, táviratban kereste meg Végh Gyula tb. főkapitányt, hogy a fiatal zsebmetszőt sürgősen kísértesse Szeged városába. Bizonyára ott is olyasvalamit követelt el Gáspár Péter, mi erősen beleütközik az enyém-tied-övé törvényeibe. Gáspár ur tehát utazik — még pedig nagy urak módjára: fényes kísérettel.

* **A kereskedő ifjak dalestéje.** A debreceni kereskedő ifjak társulatának dalköre május 9-én szombaton este 8 és fél órakor dal és zeneestét rendez a Bika szálló disztermében. Belépő díj személynként 2 korona, családjegy 4 korona. Az alapító és pártoló tagok jegyei érvényesek. Jegyeket előre lehet váltani Szabó Lajos fia, Zádor Lajos, Donogán és Somossy urak üzleteiben. A sikerültnek ígérkező hangverseny műsora a következő: 1. Nyitány. — Magyar Testvérek zenekarától. 2. Óseink Emléke, Hubert K.-tól. Eneklí a dalkör, a bevezető magánénekét előadja Dávid Jakab ur. 3. Népdalegyveleg, Paptól. Eneklí a Dalkör. 4. Király-himnusz, Hubertól. Eneklí a Dalkör. 5. A Bárd. Silchertől. Eneklí a Dalkör. A műsor többi számát Magyar Testvérek zenekara látja el hajnali 2 óráig.

* **Az egyeki zsidótemplom.** Egyek községben nagyon rozoga állapotban van a zsidó hívek temploma. Ujra akarja tehát a hitközség építtetni s e célból gyűjtést indít. A gyűjtési engedélyt tegnap kérte meg az alispáni hivataltól, még pedig négy megye területére terjedő hatályal. Gyűjteni fognak pedig Hajdu, Szabolcs, Heves és Borsod megyékben e célra.

* **Sütő és a víz.** Sütő Jánost tüzebernek lehetne elnevezni, mert leghalásosabb ellensége a „víz“ név alatt ismert színtelen és szagtalan folyadéknak. Annál jobban szereti azonban a pálinkát, sőt annyira szereti, hogy tegnap délután a nyílt utca során szerderült el Spiritusz isten karjaiban. A rendőrségtől hordágyon mentek Sütő uramért, s bezállították az eszméletlen állapotban levő embert a rendőrség bünygyi osztályára. Hogy egy kicsit eszméletre térítsék, kut alá vitték jó Sütő Jánost, s ugyancsak zuditották nyakába a hidegvizet, De már ezt nem állotta ki Sütő. Mint a megsértett oroszán egyenesedett ki, s azon elvi jelentőségű kinyilatkoztatás után, hogy ő a vizet még kívülről sem szenvedheti, saját lábán menekült a víz elől a dutyiba.

* **Ki akar katona lenni.** A m. kir. honvéddapapród iskolákban az 1903—1904 tanév kezdetén betöltendő helyekre a pályázatokat mindenütt meghirdették s a pályázatokat augusztus hónap 1 ig kell beadni. A szülőknak és gyámoknak e tárgyban felvilágosítással szolgál a katonaugyosztály (Városháza, emelet 17 ajtó.)

* **Pálinka tolvajok.** Klein Márton kiméréséből tegnap délután két cigány-asszony elemelt egy üveg rozsólisot. A kereskedő hamarosan észrevette a lopást, rendőrrét sietett, s hosszas hajszát követően sikerült elespíni a futva menekülő cigányasszonyokat. Sok mindent összehazudoztak a bünygyi osztálynál, de bizony csak az lett a dolog vége, hogy a barna menyecskek hűvösre kerültek.

* **Talált ablakszárny.** Találtak a fűvöskert utcában egy fél barna, beüvegezett ablakszárnyat. Tulajdonosa jelentkezheik a II. ker. rendőrkapitányságnál.

* **Ingatlanok forgalma.** Nádasdi János és neje Csige Julianna veszik a debreceni 1898. sztykvb. foglalt Bundi-utca 10 sz. házat Ferge János és társaitól 5600 kor. — Laczka László veszi a debreceni 1758 sztykvb. foglalt Bundi-utca 5 sz. házat Nádasdi János és neje Csige Juliannától 10,000 kor. — Jóna Vince veszi a debreceni 2430 sztykvb. foglalt Batthyányi utca 11 sz. házat dr. Bruckner Ernőné és társaitól 30,000 kor. — Ifj. Papp Sándor és neje Lénárt Krisztina veszik a debreceni 6476 sztykvb. foglalt Perccs utca 26 sz. ház egyharmad részét 1733 kor. és pusztá elépi 165 sztykvb. foglalt 16 nyilas tanyaföldet ez utóbbit egészben 54,000 koronáért ifj. Horváth Tamástól. — Özv. Posta József veszi a debreceni 5389 sztykvb. foglalt Beresényi-utca 85 sz. házat ifj. Siposs Bálint és neje Kiss Mariától 4800 kor. — Özv. Liptai Gáborné 670 sztykvb. foglalt 5 hold 1381 négyszögöl ujosztású földet Sipos Bálinttól 4000 kor. — Dr. Körössy Kálmán ügyvéd és neje Körössy Ida veszik a debreceni 2805 sztykvb. foglalt Batthyányi-utca 5 sz. házat Czegely Ferentől 34,000 kor. — Tóth Mihály és neje Balogh Julianna veszik a debreceni pusztá ebesi 88 és 150 sztykvb. foglalt 7 nyilas tanyaföldet Molnár Sándortól 28,400 koronáért. — Möldner József és neje Gulyás Zsuzsanna veszik a debreceni 4322 sztykvb. foglalt ujkeri szőlőtől 2000 koronáért a Tóth Mihályné és Tóth Jánost illető háromnegyed részt. — Jóna János és neje Szilágyi Julianna veszik a debreceni 1289 sztykvb. foglalt 10 hold 147 négyszögöl ujosztású földet özv. Pápai Jánosné Tegze Zsuzsannától 16,000 kor. — Szilágyi József és neje Birinyi Klára veszik a debreceni 7795 sztykvb. foglalt 2 hold 1405 négyszögöl ondódi földet Marjalaki Vilma és társaitól 1900 kor.

* **Jó tanács.** Mindazoknak, kik pázsitot akarnak létesíteni, ajánljuk, hogy szerezzék be Mautner Ödön esász. és kir. udvari magkereskedéséből Budapest a „Sítatéri“ vagy a „Murgit-szigeti“ fűmagkeveréket. Ezeket már 29 éve szállítja Mautner Budapest és a Murgitsziget oly bámulatra méltó és gyönyörű sétatéeti részére.

* **A Polgári Takarékos és Segélyszövetkezetnél** 1903-ik évben az eddigi évtársulatok eredményeit mindenben felülmúló sikerrel kezdte meg a VII. évtársulat működését. Az eddigi 1890 taghoz 850 új tag iratkozott be és az előző évtársulatok 53100 törzsbetéte eddig 13000 törzsbetéttel szaporodott. A közönségre feltűnő jó hatással volt az 1902-ik év méltó mely 474) korona tisztajövedelmét tüntet fel. A szövetkezet fennállása óta kiadott kölesnök az elmúlt április hóban tuhaladták az egymillió koronát (1,000,000). A tagok igényeinek könnyebb kielégítése céljából a szövetkezet 8 éves törlesztéses jelzálog kölcsönöket is engedélyez.

EGYHAZ és ISKOLA.

Diák kongresszus Budapesten. A Budapesti országos diák kongresszusra a főiskolai ifjuság is küld képviselőket és pedig Milotay István, Nagy Sándor, Szarka Lajos, Nagy Mihály, Hódy Béla, Erdős Károly, Gulácsy Sándor, Buzás Antal, Bihary Kálmán, Miskolczy Albert és Pál Zoltán joghallgatókat. A kiküldött bizottságok előadás végett a diák sajtó, diák szokások és diák nóták vannak kiosztva, a miket Milotay István előadó fog ismertetni. A diák kongresszus tisztviselői közt Nagy Sándor mint egyik elnök, Nagy Mihály mint egyik jegyző fognak szerepelni. A kiküldött bizottság testületileg fog részt venni az országos Rákóczi ünnepen s ezenkívül a Duna ünnepen is meg fog jelenni.

SZÍNHÁZ.

Színházi műsor:

Május 6. szerda; *Lady Windermere* legyezője színmű, bérlet 175. szám.

Május 7. csütörtök, *Bob herceg*, daljáték B. bérlet.

Május 8. péntek: bérlet 177. szám „C“ *Szegény Jonathán* daljáték.

Május 9. szombat, bérlet 178. szám „A“ először *A szobaleány* énekes bohózat.

Május 10. vasárnap délután *Goldstein Számi* énekes bohózat, — Este, bérlet 179. szám „B“ *Bob herceg*, daljáték.

Május 11. hétfőn utolsó előadás, bérlet 180. szám „C“ másodszor *A szobaleány* énekes bohóság.

— **(Huszárcsiny.)** Ebben a kisé avatási darabban bucsuzott el tegnap este Pálmay Ilka a debreceni közönségtől, mely a hatodik felemelt helyáru előadásán is, szépen megtöltötte a nézőteret s viharosan tapsolt a nagy nevű vendégnek a kinek kiváló művészete feledtetette valánk a divatját multa darab naivságait is. Mindenik énekszámát megismételték s valóságos taps-orkán zuggott fel a pompás huszáregyenruhában eltáncolt, friss csárdással tarkázott magyarszóló után, mikor a vassüggöny előtt is meg kellett jelennie. A többi szereplők, köztük Mezey, a legjobb igyekezettel járultak hozzá a darab sikeréhez (Sz. Z.)

TÁVIRATOK.

Andrássy Gyula nyílt levele.

Budapest, május 5. *Andrássy Gyula* gróf nyílt levelet intézett losonci választókerületéhez, mely előreláthatólag nagy hatással lesz a közvéleményre. A nyílt levél valószínűségi vádirat az obstrukció ellen. — A négy év előtti obstrukció — úgy mond — *önvédelmi* művelet volt, míg a mostani *támadás*. A többségnek éppen ezért nem szabad most visszavonulni, mert az obstrukció ezentul mindég feljúl. Ha a nemzet úgy úgy gondolkodik, mint önök, akkor győzni fogunk — így végzi *Andrássy gróf* a losonciakhoz intézett levelét — ha a nemzet ellenkező véleményen van, akkor bukkunk.

Lemondott képviselő.

Veszprém, május 5. *Óváry Ferenc* képviselő lemondott képviselői mandátumáról s kilépett a szabadelvű pártkörből.

A városok nagygyűlése elmarad.

Pozsony, május 5. A parlamenti zavarok miatt a városok nagygyűlése, — egyelőre bizonytalan időre elmarad.

A forrongó Balkán.

Konstantinápoly, május 5. Az utolsó konzuli jelentések a közbiztossági közegeknek és a csapatoknak a szaloniki események alkalmával tanúsított magatartásáról egybehangzólag megerősítik, hogy az általában véve kielégítő volt. Az egyetlen súlyos eset úgy látszik — két gyermek megölése, a kinnél dinamitot találtak. Egyetlen konzuli jelentés sem közöl bizonyos adatokat a két fél veszteségeiről. A törökök most kijelentik, — hogy a halottak száma mindkét részen nem több ötvennél.

Konstantinápoly, május 5. Az itt külső álló merényletekről szóló hírek eddig nem nyertek újabb megerősítést. Török részről mindemellett még fokozták az óvintézkedéseket. Az orosz nagykövetség ellen tervezett merényletéről szóló hírek szintén ellenőrizhetetlenek és nem valószínűbbek a többi híreszteléseknél.

Konstantinápoly, május 5. *Malesz* mellett a fölkelők bombákat vetettek a török katonákra. Negyven török és ötven bolgár elesett. — *Kundina* mellett 24 órai harc volt, a melyben 60 bolgár elesett.

Gabona tőzsde.

Budapest, máj. 5. Buzakinát mérsékelte a korlátolt, nyugodt irányzat mellett 10.000 métermázsra került forgalomba tartott árakon. Egyéb gabonanemek változatlanok.

szép.	
Buza áprilisra	7.57—58.
" májusra	7.39—40.
" októberre	6.45—46.
Rozs áprilisra	5.98—99.
" októberre	6.54—55.
Zab áprilisra	6.29—30.
" októberre	5.59—60.
Tengeri májusra	6.27—29
" júliusra	6.34—35
Repce augusztusra	12.50—1260

Regénycsarnok.

Mili néni németje.

Írta: *Vértesy Gyula.*

(Folytatás. 5.)

Ez a híres új uraság is itt alvógen. a ki a rétünket árendálja és a ki nekem nem szokott köszönni, ez is úgy gazdagodott meg, hogy spicli volt az Isten verje meg! Meg az a másik is, a ki most a mi kuriánkon lakik, az is így hizott meg! Hej, a sok pénznek mindig piszok az alja és bizony a legtöbb meggazdagodott embernek sok piszok meg néha vér is tapad a kezéhez.

Elég az hozzá, hogy nekünk akkoriban nem volt egy nyugodt óránk sem! Nappal, éjjel minduntalan rajtuk ütöttek a zsandárok, hogy a rebbelisek között valamelyik nem szokott e haza. És ilyenkor végig kutatták a házat padlástól a pincéig: fölhánytak, fölnyitogattak mindent, még a mi ágyainkat is föltúrták, hogy vajjon nem bujt e oda valamelyik menekülő. Másoknak békét hagytak, de nekünk perenyi nyugalmunk se volt, s mikor a folytonos zaklatások miatt panaszsra ment az anyám a pléhgalléros cseh beamterhez, a kit odaültettek szolgabíró a nyakunkra — hát az a gazember azt mondta, hogy egy olyan auya, a kinek hat fia harcolt a császár ellen, nem csak ennyit érdemelne meg!

— Ha rajtam állna, felkötteném!

Ezt mondta: szórul-szóra így mondta! Sokszor elpenaszolta ezt az anyám nekem is, másoknak is. Péter bátyámnak is, mikor hazakerült; pedig tud-

hatta, hogy az milyen dühös ember: első dolga volt, hogy odament a szolgabíróhoz és fölpofozta. Út is érte három esztendő. Pedig ez már az ötvenes évek vége felé volt. Az én históriám, az sokkal korábbi.

Ötvenegyben vagy ötvenkettőben történt. Nem sokkal azután, mikor az udvarias cseh fölkasztással fenyegette az anyámat. Föl ugyan nem akasztathatta, de azt megeselekedte, hogy mikor katonaságot küldtek a község nyakára, hát egy tisztet meg tizenegy embert hozzánk adott kosztra, kvártélyra. Másoknál legfeljebb egy-két katoná volt, mi pedig két gyöngé nő, kaptunk tizenkettőt.

Hiába panasztolta az anyám, hogy magunk is alig birunk megélni, a birókunk zár alatt, a kenyérkereső férfiak távol, a pénzünket mind elszedték (csak egyszerre ötezer forint értékű Kossuth bankót vittek el tőlünk!) nem tudjuk eltartani azt a sok embert; ezt felelték neki, hogy az büntetés és pedig csekély büntetés mert hiszen csak kétszer annyi embert kvártélyoztak hozzá, mint a hány fia harcolt a rebellis Kossuth-kutyák között.

A katonákat be is kvártélyozták hozzánk. Első nap csak a közlegényeket a tiszt még nem érkezett meg. Vértesek voltak. Komisz, goromba svábok! Ugy bántak velünk, mint a kutyákkal. Egész nap követelöztek, veszekedtek és szidták a magyar Istenüket.

Pláne az egyik, berugott állapotban mindenáron beakarta a szobába kötni a lovát.

(Folytatása következik.)

FÉLIX gyógy-fürdő

Nagyvárad közvetlen közelében, vasuti állomán.

Kényelmes közlekedés. Vasuton Nagyváradtól fél, kocsival 1 órai távolságban. Május—augusztus hónapokban naponta 10. vasárnap és ünnepnapokon 14 vonat közlekedik Nagyváraddal. Az új vasuti állomás közvetlen a fürdőtelep mellett van.

Az európai hírvé 49 C. meleg természetes hévíz javallja van: az izületek és izmok csuszos bántalmainál, idült s különösen savas izületi loboknál, csonttörések és különösen visszmaradt vastagodásoknál, köszvénynél és annak különböző alakjainál, idegbajoknál, melyek rheumatikus alapon keletkeztek (ichiásznál); különös bőrbajoknál, végre női bajoknál; belsőleg: heveny és idült gyomor-bántalmak, májbajok és vesekövek eseteiben. Állandó főorvos: dr. Matolay Károly.

A különböző igények szerint berendezett nagyszámú szobák napi ára 80 krtól 3 forint között váltakozik Gyógyterem (Cursalon) hírlapokkal és tekeasztal pl. Terraszok szép kilátással. Éttermek, sétahelyek a fürdőtelepen és a mellette elterülő éserdőben s az erdőben jó tekepálya. Hat tükörfürdő, esalád- és kád-fürdőkön kívül mór-fürdők vannak rendszeresítve.

Állandó különö zenekar. — Telefon összeköttetés Nagyváraddal.

Ez elegánsul berendezett lakószobák, kád- és tükörfürdők, továbbá a Félix-fürdő elismert jó konyhája és pincéje készen várja a legkülönbözőbb igényű vendégeket — Gyors és pontos kiszolgálás és mérsékelt ár által igyekezni fogok t vendégeimet teljes kielégíteni.

Kiváló tisztelettel: **Kernáts János** bérlo:

A legjobb arc-
szépítőszert a

SERAIL-ARCZENŐCS,

Egy tégely ára
1 kor. 40 fillér

mely az arcot tisztítja, fehériti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkotórész nélkül!

Egy kis tégely ára
70 fillér

Serail-szappan. } Kitünő toillet szappanok a
Epe-szappan. } o kenőcs használatához o

Serail-puder. Kiváló finom arcpor
három színben, fehér, rózsza és créme
1 doboz ára 1 korona.

Serail-crème. nappali használatra. =

Serail-szájviz. A legjobb szájviz.

Főraktár: **Dr. Rothschnek V. Emil, Mihalevits Jenő, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközy László, Balázs Ödön** gyógyszerész uraknál, valamint **Jósa és Jóna** urak drogueriájában.

Kapható továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MATYÁS** gyógyszerésztárában, **Aracon, szabadságtér,** valamint minden más gyógyszerésztárban.

Városi színház

Ma, szerdán május 6-án:

Lady Windermere legyezője.

Színmű 4 felvonás.

Holnap csütörtökön, május 7-én: **B** bórlet

BOB HERCEG.

Gazdasági-

és

szőlőzeti-gépek

eladásra jártas ügynökök és képviselők egy bécsi cégtől kerestetnek, jutalék és napidij fizetés mellett. Csakis szakügyi urak tegyenek ajánlatot. eddigi működésük kimerítő felsorolása mellett. Ajánlatok intézendők „Maschinen“ névjegygyel.

Landw. Wochenblatt,

Wien, I. Graben 16
czimére.

Kérjen ingyen és bérmentve

a legújabb, 1903. évi körül-belül 3000 díszes ábrát tartalmazó árjegyzéket

Keleti J.

orvos-sebészeti mű- és kötszer gyárostól,

Budapest,

IV. Koronaherczeg-u. 17.

Tartalmazza az összes újdonságokat, melyek a betegápolás- és kényelemhez szükségesek, minden eszközt rendszeresen a megfelelő betegségehez osztályozva.

Cs. és kir. szab.

legújabb sérvkötők!

● MŰLÁBAKAT, ●

műveket amputáltak részére, műfüzőket ferde növéstiek részére, járó- és támgépeket gyermekágyasok és csecsemők részére, teljes betegápolási eszközök, tejsterilizáló stb. továbbá

Valódi francia, amerikai és angol gummi és halhólyag, gummi óvó-specialitások eredeti csomagolásban!

Kozmetikus szerek, köszvény, rheuma és ideg betegségek gyógyításához szükséges elektroterápiás gépek, valódi angol és szolingeni acélárak különböző célokra, borotváló eszközök stb.

Olcsó árak! alapítva 1878 Szolid kiszolgálás

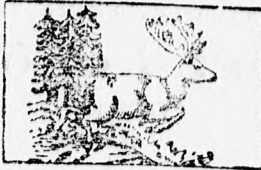

Schicht-szappan

„szarvas“

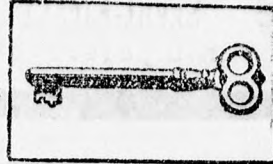
vagy

„kulcs“

Jegygyel

legjobb, legkiadósabb s ennél fogva legolcsóbb szappan. — Minden káros alkatrésztől mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht“ névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!

Magy. kir. államvasutak.

15575/903 szám.

(A.)

Pályázati hirdetmény.

Az alulírott igazgatóság a magy. kir. államvasutak részére a jövő 1904 évben szükséges vasuti talpfák, váltó és külön talpfák szállítását biztosítani kívánván ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

- a) mintegy 80.000 drb. 270 ctm. hosszú elsőrangú tölgy vagy bükkfalpfa.
- b) „ 630.000 „ 250 „ „ „ „ „
- c) „ 900.000 „ 220 „ „ „ „ „
- d) „ 2800 köbméter éles élű tölgy váltó és külön talpfa szállítására.

Kedvező árak mellett az a) b) és c) alatt érintett talpfák szállítása három évi időtartamra is biztosított.

A szállításra vonatkozó részletes módozatokat magában foglaló Ajánlati felhívás valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál, az országos iparegyesületnél, a kereskedelmi muzeum igazgatóságánál valamint a m. kir. államvasutak üzletvezetői részénél megtekinthető és a magyar kir. államvasutak beszerzési (A II.) megtekinthető és a magyar kir. államvasutak anyag és leltár lecsapható, hol a szakosztálynál (Budapest, Andrássy ut 73 sz. II. em. 44. ajtó) kapható hol a kötelező ajánlati űrlap is megszerezhető.

A pályázati feltételek kiegészítő részét képező általános és különleges feltételek a magyar kir. államvasutak budapesti nyomtatványtáránál szerezhetők meg.

A szabályszerűen kiállított, ivenkint egy koronás magy. kir. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve és a borítékban ezen felirattal:

„Ajánlat 15575-903. számhoz ellátva, legkésőbb 1903. évi június hó 4-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak anyag és leltárbeszerzési szakosztályában átadandók, illetve posta útján oda beküldendők.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiség értékének 5 százaléka készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapírokban az ajánlatok benyújtására kitűzött határidőt megelőző nap déli 12 óráig az alulírott igazgatóság budapesti főpénztáránál leteendő.

Később benyújtott ajánlatok, valamint az olyanok melyek nem pontosan és nem a részletes módozatok betartása mellett tételnek, valamint az olyanok is, a melyekre nézve az előirt bánatpénz le nem tétellett, nem vétetnek figyelembe.

Budapest, 1903. április hó.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága.

*) Utánnymás nem díjaztatik.

MAGYAR OSZTÁLY- SORSJEGYEK

a Nemzeti Pénzváltó Részvénytársaság címnyomásával, (mely intézetnél eddig a legtöbb főnyereményt nyerték) nálunk is kaphatók.

Huzás már f. é.

Május 22. és 23-án.

Az ELSŐ OSZTÁLYU EREDETI SORSJEGYEK árai: Egész á 12 korona, fél á 6 korona, negyed á 3 korona és nyolczad 1 és fél korona. A következő sorsjáték 6 osztályában a kibocsátott 110,000 sorsjegyből 55,000 o vagyis az összes sorsjegyek fele o o

14 MILLIÓ és 459,000 KORONÁVAL

készpénzben sorsoltatik ki a sorsjegy-tulajdonosok javára. NYEREMÉNYEKET bármily összegben — még esedékesség előtt is — jutalékmentesen fizetünk ki. Hivatalos nyereményjegyzékeket pontosan küldünk. — EREDETI JÁTEKTERVET minden sorsjegyhez mellékeljük. Ajánlatos a megrendeléseket mielőbb hozzánk juttatni, mert sorsjegy-készletünket a nagy kereslet előreláthatólag rövidesen kimeríti.

Alföldi Takarékpénztár Debreczen.

!! Uzlet átalakítás !!
 miatt a legfinomabb férfi ka-
 lapok és nyakkendők rend-
 kívüli leszállított árban kap-
 hatók.

Szent-Királyi Tivadar
 műiparú üzletében

Dr. Rothschildnek V. Emi
 gyógyszerháza az „Arany
 egyszarvúhoz”
 Debreczenben.

Hajdu megye EGYEK köz-
 ségben egy uri lakás,
 melyben 4 szoba, konyha,
 kamara stb. mellékhelyi-
 ség van — 4000 koroná-
 ért eladó. — A község jó
 levegőjű, egészséges vidé-
 ken van, a Tiszához fél-
 órányira; posta, vasut,
 távirda helyben. Különö-
 sen ajánlható nyugdíjas
 hivatalnokok és katona-
 tisztéknek. — Bővebb ér-
 tesítést ad KUHÁNYI La-
 jos jegyző Egyeken. —

Keil-lakk

(Glasur)

legkitünőbb mázólok szer puha padló számára.

1 nagy üveg palaczk ára frt. 1.35 kr. — 1 kis palaczk ára 68 kr.

Viasz kenőcs

legjobb és legegyszerűbb beeresztő-
 szer kemény padló számára. 1 köcsög
 ára 60 kr.

Arany fénymáz

képek stb. bearányozására.
 1 kis palaczk ára 20 kr.

Fehér „Glasur“-fénymáz.

Legjobb szer mosdó-asztalok, ajtók, ablakdeszkák stb. ujjonni befestésére.
 1 doboz ára 45 kr. — Minderkor kaphatók:

Szent-Királyi Tivadar cégénél Debreczenben.

Miért szenved? mikor önnek a biztos gyógy-
 lásra a legrégibb sebeknél is ki-
 látása van és majd nem mindig elkerülhetni a fájdalmas ope-
 rációt vagy amputálást. ha

Thiery A. gyógyszerész egyedül valódi
centifolia-kenőcsét

Ismerős, mely a sebek gyógyításán rendkívül jó hatással van a fájdalmak
 enyhítésében pedig előírheteren. Valódi centifolia-kenőcs használtatik a
 gyomrok égések mellbajainál, mellkeményedésnél, vörhenynél, minden
 ide régi bajnál, sebeknél lábakon csontokon, sebeknél, sósusz, dagadt lá-
 balnál is; ütött, szunt, lőtt, vágott és roncsolt sebeknél; az idegen testek
 kiválasztásául, mint üveg és faszilánk, homokdara, tövis stb; mindenféle
 daganat kinövés, karunkulus, uj képződmények, valamint ráknál kö-
 rümméregnél körümdaganatnál, hólyagnál, menéstől kisebbbetet lábknál.
 Éget sebek minden nemét, fagyott testrészek, a betegek fekvéstől eredt se-
 beit a nyakon támadt daganatot, vérdaganatot, fülbajt és a gyermekek se-
 sedését stb, stb. Szétküldés csak az összeg előzetes beküldése ellenében. 2
 tégely csomagolással, postaköltséggel és szállító levéllel együtt 3 50 fillér. Számtalan elismerő bi-
 zonyítvány eredetiben megtekinthető: Mindenkit óvok hamisítványok vételétől és kérem vigyázn
 hogy minden tégelyen a cég „Órangyal-gyógyszertár Thierry (Adolf) Limited Pregrada be-
 getve legyen.

THIERRY A. gyógyszerész

balzsama és centifolia-kenőcse.

E két gyógyszerében felülmúlhatlan szer, sohasem romlik el ellenben minél régebb lesz, an-
 nál értékesebb és hatósabb, és sem a meleg, sem pedig a hideg nem árt nekik, így tehát az
 év bármely szakában küldhető. Majdnem mindig van hatásukés segítenek, legalább az orvos meg-
 érkeztéig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy efféle sokszorosán ajánlt hasonló, de
 hatástalan szerket használni, melyekért csak legfeljebb a pénzt dobjuk ki hanem maradjunk
 csak e mellett a két régi elismert jó, olcsó, megízítható, amellet teljesen ártalmatlan, világítu
 szernél, melyeknek minden családnál találhatónak kellene lenni. Ahol a fent ismertetett védjegyek-
 kel valódián kapni nem lehet, tessék egyenesen rendelni és cizimezni.

Thierry (Adolf) Órangyal-gyógyszertára Pregrada

Robitsch Sauerbrunn mellett. Közp. raktár Budapesten; Török J. gyógyszerész Zág-
 rábban; Mittebach S. gyógyszerész és Bécsben; Brady O
 gyógyszerésznél

Salgó-Tarjáni kőszénbánya-részvény-társulat

Budapest, V., Erzsébet-tér 16. sz.

Szénosztályozás:

Gőzcséplőgép-, gőzeke- és szoba fűtésre:

Darabos (tömör) szén és kockaszén.

Továbbá:

Diószén	(
Durvaszén	(gyári kazánfü-
Aknaszén	(tésre
Rostált aknászén	(
Aprószén	(körkemencefűtésre
Kovácsszén	(kovácsolási célokra

A társulat széntermelése évenként:

Salgó-Tarjáni bányákban 10 millió

Petozsényi bányákban 6 millió

A vezetése alatt álló Esztergom—Szászvári
 kőszénbánya-részvénytársaság termelése éven-
 ként:

Dorogh—Annayölgyi bányákban 2.4 millió

Szászvári bányákban 0.6 millió

Össztermelés 19 millió

Megrendelések központi irodánkhoz: Budapest, V., Erzsébet-tér 16 sz. a. intézendők.

Jutányos árak és pontos, gyors szállítás!